

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat,
12 „ „ „ 2 „
15 „ „ „ 3 „
Kolek (štampelj) znese vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 „ 20 „
za četrt leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

„Narod“ in „Obzor.“

Našim „mladičem“ ne gre nič kaj po volji. Ne le, da so v domači deželi prišli skoro ob vso veljavo, odkar so jo potegnili v ustavaški tabor, začeli so jih tudi vnanji slovanski listi ostro soditi. Posebno znamenito je, kar je bilo pred nekimi dnevi o njih brati v praški „Politiki“ in hrovaškem „Obzoru“. O tem, kar piše „Politik“, ki mladočehom prerokuje, da bodo, ako se ne spametujejo, prišli še tako daleč, kakor mladoslovenci, bodemo ob priliki govorili na drugem kraju, za danes se obrnemo le k hrvaškemu listu, pred katerem se „Narod“ v št. 88 opravičuje.

Zagrebski „Obzor“ od 22. aprila namreč o stanju v Dalmaciji piše: „Kadar mladi Slovenci i Čehi odbijajo močne politične zavezničke samo zaradi tega, ker so dobri katoliki, in kadar povzdigujejo grajo na narodno duhovenstvo in aristokracijo, mi jim ne odobravamo postopka.“

Na to „Narod“ odgovarja: „Ali! Mi ne odbijamo teh močnih zaveznikov samo zaradi tega, ker so dobri katoliki. Slobodno jim bilo! Tudi narod naš je katolišk. Ali asceti naj ne silijo nas, da bi tudi asceti bili in to ascetiko v politiko nosili. In siliti so pri nas hoteli vsacega, da se mora jim izpovedati prej nego sme narodno politikovati, ali v jeziku svojega naroda pisati. Isto tako nij res, da bi mi grajali narodno duhovenstvo; ne, kolikor je res narodnih duhovnikov, mi jih spoštujemo, grajamo le jezuitovske duhovnike, ki nijso v prvi vrsti narodni, nego bi narod radi za svoje namene zlorabili in da bi to lažje dosegli, hočejo prej vse, kar se ne klanja slepo njim

„prvorojenim sinovom sv. cerkve“, kakor se v svoji popovski oholosti in gospodstva-željnosti sami med soboj imenujejo.“

„Narod“ prav tako dela, kakor divji turčini, ko so v preteklih stoletjih napadali našo ubogo domovino. Če so vjeli kakega kristjana, odrezali so mu brez milosti glavo ter med tem posmešno ga tolažili: „Ne boj se, brate!“ „Narod“ pravi, da duhovenstva in aristokracije ne odbija samo zaradi tega, ker so dobri katoliki. „Slobodno jim bilo. Tudi narod naš je katolišk!“ Če je to slobodno, zakaj pa pri vsaki priliki tako grdo in nesramno klafa in ščuje zoper duhovstvo, cerkev in vero vsih Slovencev? Opominjamo le na „nasledke prisilnega celibata“, ktere, kakor se nam za gotovo pripoveduje, spisuje nek realkin profesor, ki je pod imenom „Paulus“ spisoval tudi „postna premišljevanja.“ Kakšen namen je „umazani list“ pri teh sestavkih imel pred očmi? Je-li hotel ž njimi pospeševati narodno omiko? Nikakor ne; hotel je le brco dati katoliški veri in pri ljudeh pripraviti jo ob vso veljavo*, ker ta učenjak Slovcem pred oči brska ves gnoj, ktere ga je v svoji knjigi: „die Geschichte der Päpste“ nakidal A. Patuzzi, ki ga je iskal, kjer koli ga je kaj našel, in kjer ga ni bilo, si ga sam izmislil. Luter je smrtno sovražil papeštvo in veliko hudega o njem pisal, a kaj tako zlobnega v njegovih sicer jako nesramnih pismih ne najdemo. Tudi sedaj ima katoliška cerkev med nemškimi radikali veliko hudih sovražnikov, kateri gotovo tudi poznajo Patuzzijevo knjigo, a še

*) Da bodo katoličani o omenjenih sestavkih vedeli prav soditi, hočemo o njih skoro spregovoriti. Vred.

nobenemu izmed njih, ne na Dunaju, ne v spridenem Berlinu, ni prišlo na misel, take reči priobčevati v javnem listu. Edini Zimmermann je pred nekaj leti v svoji v Gradcu izhajajoči „Freiheit“ občinstvu podajal enake sostavke, ki so se pa še liberalnemu ministerstvu zdeli tako zlobni in pohujšljivi, da so Zimmermanna iz avstrijskih dežel izgnali in njegov list prepovedali. Pri nas pa še pusté, da tak človek podučuje slovensko mladino. Zarad nekterih dopisov v „Sočo“, v katerih je šibal vlado, se je brž žugalo, da mu vlada nikdar ne bo podelila nobene službe, zdaj pa, ko tako razžaljivo piše o katoliški cerkvi, se gospod državni pravnik, ki je „Slovcu“ za vsako malenkost za petami, ne gane, kakor da bi za tako razžaljenje in pohujšanje ne bilo nobenih paragrafov, in „Sočini“ dopisnik se bo s tem vladi morda še tako prikupil, da mu bode milostljivo pregledala, kar se je v „Sočinih“ dopisih zoper njo pregrešil.

„Narod“ dalje pravi, da se je moral pri nas vsakdo prej izpovedati, nego je smel narodno politikovati. Ne samo pri nas, povsod je to v navadi, da mora tisti, ki hoče n. pr. biti izvoljen za poslanca, volilcem razviti svoj program. Da pa se od naših politikarjev ni terjala ascetika, to lahko potrди dr. Zarnik, ki je po prvi volitvi v Trebnjem ravno tako neascetično živel, kakor poprej, pa vendar zopet v drugič izvoljen bil za poslanca. Da se je pa od nezanesljivih poslancev, n. p. od dr. Zarnika, terjalo, da se strogo drže programa večine deželnega zbora, to je bilo jako previdno in, kakor sedanja skušnjava uči, tudi silno potrebno, ker to nas je storilo močne in spoštovane, naša sloga je ustavovercem imponirala,

Podlistek.

Statistični listek.

(Dalje.)

Železnice celega sveta in Jesenkov „Občni zemljopis“

Tudi temu se ne bodemo čudili, da se nikakoršno prenašanje ali prevažanje ne more meriti z železnico in ž njo za predstvo pogajati. Znano je v narodnem gospodarstvu načelo, da vsak kapital daje toliko več dobička,

*) Jesenkov „Občni zemljopis“ je jako obširna knjiga, ki obsega 30 drobno tiskanih pol v veliki oktavi. Čitatelju ponuja to delo pre mnogo raznovrstnega gradiva iz zvezdoznanskega, prirodnoznanskega in državnoznanskega zemljepisja, zlasti so pa kulturostatistični oddelki tako obširni, da zadostujejo vsakemu, ki potrebuje poduka v takih stvaréh. Primeroma jako cena knjiga se dobiva pri Klerru, Giontiniju, Lercherji in Tilly v Ljubljani, pri Siegelnu v Celovci, pri Soharji in Paternoliju v Gorici, pri Tandlerji v Novem Mestu, pri Geigerju v Celji, pri Ferlinci v Mariboru, pri Blanku v Ptuj — pa pri spisatelji in založniku samem v Trstu. — Vrdn.

kolikor hitreje gre od rok do rok, kolikor hitreje se rabi. Hitreje kakor parovoz na železnici pa dosedaj nobeno sredstvo ne pripravi raznega blaga iz rok pridelovalca v roke vzičtelja njegovega; zato so se cene na raznih še bolj oddaljenih krajih približale druga drugej: prevelika dragina v eni deželi se je znižala, prenizka cena v drugej pa je enakomerno porasla. Koliko ne koristijo železnice o času slabe letine! Ko bodo one rusko carstvo in zedinjene države v severni Ameriki še gosteje semtertje prepregale, ne bode se več bati evropejskim državam hude lakote, ktere je prejšnja leta poginilo tisuč in tisuč ljudi. Velikanski ti dve državi bodete lahko preskrbeli s svojimi preobilnimi pridelki z živežem vso Evropo, in sicer primeroma cenó, ker prevažanje žita ne bode več toliko veljalo kakor do sedaj. Kaj je pomagala gališkim, poljskim in srednje-ruskim kmetovalcem najbogatejša žetev, ker niso mogli žita v denar spraviti? Ne gledé na množino, ktera se ga je pokvarila in brez najmanjše koristi človeštvu pod zlo šla, so po istih pokrajinah preobilo žito rabili v žganjarnicah za žganje. To pa je prebivalce privadilo pijanče-

vanja in zapravljanja ter neizrečeno škodilo ljudstvu v nrvstvenem, telesnem in gmotnem obziru. Ravno todi se sedaj preminja vse življenje celega ljudstva, ker dodelane železnice odvažujejo preobilo žito v dežele, katerim ga za navadni živež pomanjkuje. V srednjih in severnih deželah zedinjenih držav pitali so in po nekodi še pitajo prašiče z najlepšo pšenico, ker je drugače zaradi pomanjkanja potov niso mogli prodati. Vožnja težkega žita po navadnih potih in cestah bila je tako draga, da istega žita, ki ga je kmetovalec skoro zastonj dal, v primorskih mestih ni mogel nikdo kupovati. Ko so se železnice odprle, dohajalo je žito v najkrajšem času po jako nizki ceni v primorska mesta. Od todi ga brodovi prenašajo prek atlantskega oceana in sredozemskega morja. In iz ruskega in severo-amerikanskega žita pečejo ceni kruh v Trstu in v Pešti, v Marseillu in Lionu, v Parizu in Londonu. In vsled tega kakov razvitek gmotnega blagostanja!

In koliko koristijo železnice raznim potnikom! Tisuč in tisuč ljudi, da lahko rečem, milijone in milijone ljudi sedaj potuje po že-

zdej pa smo jim postali v posmeh in zaničevanje. Da ne grajajo vsih duhovnikov, ampak le jezuitske, to z „Narodom“ trdijo tudi nemški liberalni listi, ki pa pri vsaki priliki duhovnikom kako zasole, menda iz gole ljubezni in spoštovanja. „Narod“ terja, da bi naši duhovniki morali v prvi vrsti biti narodni. Zakaj pa mladoslovenci niso v prvi vrsti narodni, ampak liberalni? Pripravljeni so zatajiti narodnost, kjer to njih liberalizem tirja, kakor se je pokazalo pri mestnih volitvah v Ljubljani in zdaj zopet v Slovenjem gradu na Štajarskem, kjer neki ne bodo glasovali za narodnega, ampak za nemčurskega kandidata; ker uni je klerikalec, ta pa liberalec.

Slovenska duhovščina pa še nikdar ni izdala narodnosti in če je kdo zaradi narodnosti spoštovanja vreden, ga je gotovo vredna slovenska duhovščina.

„Obzor“ dalje piše: „Ravno tako ne odobravamo, da bi bila papeštvo in nezmotnost kardinalne točke narodni politiki.“ „Da, dobro brate Hrvat! kliče mu „Narod“. Nič drugega pri nas mi ne pravimo nego to, kar si tu sam kratko pa dobro povedal, — in baš zaradi tega je vika na nas. Da, ko bi „Obzor“ pri nas bil, pa te besede napisal, vsi klerikalni „staro“ Slovenci se vržejo nanj in ga psujejo, da je „brezverec“, „mladoslovenec“ itd. Hrvatom je lahko narodno slovo ohraniti. „Obzor“ tako piše, kakor baš navedeno, pa ga hrvatsko duhovenstvo, zares narodno, še podpira, namestu da bi v novinah, na prižnici, v familiji in krčmi nanj ščuvalo, kakor našega svečenstva večina proti nam ščuje.“

Tudi to, kar „Narod“ „Obzoru“ odgovarja na njegovo mnenje, da papeštvo in nezmotnost ne smete biti kardinalni točki narodni politiki, je napačno in hinavsko. „Narod“ je pod vredništvom Tomšičevem ravno tako pisal, kakor piše „Obzor“ in narodno duhovenstvo ga je podpiralo in priporočalo. Pa primerite sedanji „Narod“ s tedanjim in prepričali se bote, da se ločita kakor noč in dan. Njegovi sedanji članki so tako umazani in pohujšljivi, da so celo liberalci začeli skrivati ga, da ne pride v roke njihovim sinovom in hčeram. Duhovni bi tedaj zanemarili svojo dolžnost, če bi vernih pred njim ne svarili, ker zavoljo svoje nesramnosti res ni več vreden, da bi ga še imenovala le ena poštena usta, da bi ga le en Slovenec še kdaj v roke vzel.

leznicah, ki bi drugače nikdar ne bili zapustili svoje domačije. Ti brezštevilni potniki potujejo brez najmanjše sitnosti in po kaj nizkej ceni. S tem pa ni rečeno, da je sedanje potovanje po železnicah v vsem uzorno. Ta se spodtikuje nad železnico in vsem določenim odhodom njenega vlaka, da ne more se eno ali dve uri dalje v mestu ostati, da se mu vlak ne ustavi po njegovi volji vsak hip in na vsakem kraju, da mora z njemu ne ljubimi ljudmi potovati itd. itd., oni se trese pred nevarnostjo, ki mu na železnici preti, ko bi vlak ušel iz kolovoza, ko bi trčil v drugi nasprotni vlak, ko bi se poškodoval, vozu ós zlomila itd.; tretji se jezí nad smradom, ali vsaj nad neprijetnim duhom, ki ga razširja kurjava s kamenenim ogljem, ali pa godrnja nad ropotom, ki ga napravlja neprestano drdranje toliko železnih koles na železnem kolovozu. Gotovo bode bodočnost tudi v tem obziru dosti popravila, nevarnosti zmanjšala če že ne po polnem odpravila in drugače skušala potnikom olajšati potovanje, kakor že zdaj po zimi vozove ogrevajo ali ponočnim potnikom ponujajo postelje in druge hvale vredne naprave. (Dalje prih.)

„Vera i politika sta dve različne stvari i različni njihov pojem ne sme se pomešati“, piše dalje „Obzor“. „Da, da, kolikokrat so nas križali, toži „Narod“ ko smo mi samo to trdili, da vera nema s politiko nič opraviti in da teh različnih pojmov ne smemo mešati. Ali baš zaradi tega so nas križati hoteli oni „staro“ Slovenci. Pri nas so klerikalni naši Abderiti vedno s smešnim dokazovanjem pri roci, da kdor „vere“ ne meša v politiko, nij naroden, nij Slovenec, ne sme politikovati. Le naj „Obzor“ naše domače protivnike pridobi, da bodo rečeni njegov stavek podpisali in se po njem ravnali, pa je sloga med nami gotova. Kajti kolikor bi bila pri nas morda osobna mržnja sokriva zdajšnje „svadje“ — pač ne bi trajna bila in stranke same bi potem te elemente iz sebe vrgle ali brezvplivne storile.“

To je ravno tako, kakor če bi popotnika, ki je bil od roparjev napaden, pa se je krepko branil, dolžili, da je on kriv pretepa. Kdo meša vero s politiko? Smo mar mi čisto verske reči spravili pred politične zборе? ali mar niso tega storili liberalci „Narodovega“ kopita, kateri bi najrajši sv. vero popolnoma zatrli? Oni naj le cerkev in vero puste pri miru, kakor je na Hrvaškem, in sloga med nami je gotova. Če pa njih privrženci vedno napadajo vero in cerkev, bili bi izdajalci nad narodom slovenskim in človeštvom, ko bi je na vso moč ne branili. A mir in složnost „Narodu“ nista po volji; njegova največji radost je nemir in prepir; nestrljivo je zanj videti, da na Hrvaškem verske borbe še ni, zato pa na koncu svojega članka ščuva Hrvate zoper preizvrstnega poslanca Pavlinoviča, čegar govor v državnem zboru je vse občudevalo. Pa Hrvatje so pretrezní politikarji, da bi tako čisto nepotrebno borbo pričeli, ktera bi bila narodu v veliko škodo.

Toliko v obrambo zoper „Narodova“ natolcevanja. Nikakoršnega upanja pa nimamo, da bi „Narodovci“ vprihodnje to opustili, marveč že zdaj vemo, da bodo ta že tolikokrat zavrjnena lažnjiva natolcevanja pri prvi priliki zopet ponovili. Saj žive le o škandalih in lažih!

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane, 27. aprila. V občinskem zboru 25. t. m. je Dežman zbranim mestnim očetom naznanil, da je njegovo triletno županstvo minulo, in da za naprej ne bode več mogel opravljati tega posla. Tedaj je vendar le res, kar smo že pred nekaj tedni opomnili, da bode g. Laschan prihodnji župan ljubljanski. „Tagblatt“ je sicer zanikoval to vest, češ, da Dežman ostane župan. Kaj je s tem mislil doseči, ne umemo; mislimo pa, da je hotel s tem nekako pripraviti meščane, da bi bili g. Dežmana prosili, naj ostane še župan. Ker pa živa duša tega ni storila in je meščanom vse eno, ali županuje Dežman ali Laschan, se je Dežman vendar-le sramoval vzeti besedo nazaj, da noče več biti župan in se je v soboto stalno odpovedal tej časti. Podžupan Malič se mu je v imenu odborovem zahvalil za trud, kterega je v preteklih 3 letih za mesto imel, a vse je bilo nekako suhoparno in prisiljeno, ter je kazalo, da ustavovercem Dežman ni več takošen malik, kakoršen je bil poprej. Menda se bo tudi za Dolenjce v državnem zboru kmalo „znucal“.

Iz Slovenjegrada se 24. aprila piše „N. fr. Pressi“: Videti je vendar-le, kakor da bi se bil razpor med „mlado“- in „staroslovenci“ tukaj pri nas popolnoma dovršil in kakor da bi bili poslednji resnico ne-

koliko skrčili, ako v očitnih naznanilih trdijo, da narodni dr. Šuc je njihov in „mladoslovenec“ kandidat. To je čisto neresnično. „Mladoslovenci“ so se še le prav te prilike poprijeli, da se od svojih nazadnjaških tovarišev popolnoma ločijo, in več njihovih tukajšnjih vodjev je naravnost naznanilo, da ne bodo glasovali za dr. Šuc-a, ampak za kandidata napredovalne stranke, posestnika Schmieda. To naznanilo je tukaj vzbudilo splošno in očitno zadovoljnost in ni prav nič več dvomiti, da ustavoverska stranka zmaga, ako bodo „mladoslovenci“ mož-beseda. — Kaj pravite k temu, ki „staroslovenec“ tako radi v oči brskate: „rajši nemškutarja, kakor pa mladoslovenca!“

Iz Dunaja, 26. aprila, Zbornica poslancev je 23. t. m. obravnavala samostansko postavo. Poročevalec je bil dr. Razlag, čegar govor je ustavovernemu ministru Stremajerju tako dopadel, da se je sam besedi odpovedal. Zoper postavo so pri splošni obravnavi govorili prošt Chelmecki, Rainer, Oelz in Krzeczunovicz, za postavo pa Fuchs, Fux Hoffer in Held. Za predlog, da se zbornica spusti v poseben razgovor te postave po načrtu odbovom, glasovali so z liberalci tudi Rusini in Poljaki Kabat, Griewosz in Mendelsburg. — Gosposka zbornica je 24. t. m. pritrčila drugi verski postavi, 25. pa postavi o solnograjski železnici. 24. t. m. je imel gospodarski odsek sejo, v kateri je staval Neuwirth predlog, da bi se imenovala posebna komisija strokovnjakov, ki bi imala preiskovati vzroke denarne krize. V davkarskem odseku je ravno tisti dan prišel v razgovor predlog dr. Schaupa, da bi ta odbor do jeseni svoje seje sklenil. Temu predlogu je nasprotoval minister Depretis ter prosil, da bi odsek saj postavo o hišnem davku dovršil pred sklepom državnega zbora; pri glasovanju je obveljal Schaupov predlog z veliko večino glasov.

Ogerski liberalci za našimi nočejo zadržati. 25. t. m. je cerkvena politična komisija državnega zbora naročila posebnemu odseku 7 udov, da izdela načrt postave za civilni zakon. Potem bo pa gotovo precej konec vseh denarnih in drugih zadreg, ktere zdaj Ogersko tarejo!

Hrvaška, 26. aprila. (Izv. dop.) Naše politične borbe so prenehale, zatoraj se pa dela tem bolj za preustrojenje naše uprave, ki je močno potrebna preinak v postavah, ktere so za sedanji čas zastarele. Kakor sem že v zadnjem dopisu javil, pripravlja naša vlada mnogo predlogov za bodoči zbor, kateri bi se bil imel ta mesec odpreti, ali se je zopet stvar nekaj pomešala, da se sedaj ne vé, kdaj se bode moglo zborovati. Naši politični listi so začeli pretresovati te zakonske osnove, najprvo osnovo o preustrojenju zastopstva na našem zboru. Tukaj pa je prva in najpotrebnejša točka, da se vpelje inkompaktibiliteta. Noben iz med činovnikov ne sme biti poslanec. To je sicer samo za sodnijske činovnike odredjeno, ali zbor bo gotovo tudi za vse druge politične činovnike to isto odredil, ter se bodo mogli izmed teh voliti samo oddelni predstojniki. Ta zakon bo za našo zemljo, ki ima brez činovnikov malo inteligencije, jako težaven. kajti razun duhovnov, odvetnikov in malo obrtnikov je pri nas malo izobraženih in zato bode težko pri volitvah za prav zaupne, sposobne in poštene poslance. Ako pa na drugej strani zopet pomislimo, koliko je zemlja s tem zgubila, da je sodec ali koji drugi činovnik po cele mesece ali po Zagrebu ali pa po Pešti sprehajal se, doma pa mu je vse navskriž šlo. Pa da bi bili ti ljudje vsaj pošteno delali! Ali

mi znamo, kako jih je poprejšnja vlada znala za-se pridobiti in to za najnepošteneje čine, tako da je padalo blagostanje naše zemlje očitno od dne do dne globokeje. Temu se mora v bodoče v okom priti in činovnike na svojem mestu pustiti, da pošteno in vestno spolnujejo svoje dolžnosti, ter se držé zakonov, katerih si niso sami skovali, kakor je do zdaj to bilo, nego da so zvesti višji oblasti.

V našem zboru je bilo do zdaj mnogo virilistov, kajti vsak, kterega posestvo je bilo pred l. 1848 z jurisdikcijo zedinjeno, imel je virilni glas. Bilo jih je do 30. Ker pa pri nas ni gospodske zbornice, nego so virilisti z drugimi poslanci zedinjeni, in ker je naš zistem reprezentativen a ne stališki, moralo se je tudi v tem obziru nekaj predrugačiti, da bode zemlja pravično zastopana. Naših poslancev je bilo do zdaj na zboru 51 brez virilistov, kar znaša na 25.000 enega; virilisti so tedaj imeli tretjino zastopnikov na zboru. Ali to ni pravično. Zatoraj je odmerjeno po novi zakonski osnovi 23 zastopnikov, ki naj se med seboj izberó, kakor pri nas velikoposestniki, samo tukaj negledé na davek. Izmed teh 23 virilistov je 7 prelatov, ki so vsi ostali kot virilisti, in zavoljo tega so se vsi frajmavrarski listi dunajski nad nami razsrdili, se ve da, samo iz mražnje proti duhovnikom, kajti naših razmer gotovo ne poznajo, ker drugače bi oni bolj mirno sodili. Ker se bo pa sčasoma zedinila tudi naša granica v eno zakonodavno telo ter 30 poslancev volila, tukaj pa niti plemstva niti velikih posestnikov ni, bode krona morala nekoliko prav zaslužnih mož imenovati za viriliste, da si konservativni element v zboru kolikor mogoče ohrani. Sedanja zakonska osnova tega ni mogla v ozir vzeti, ker se ne vé, kdaj se bode granica zedinila, naša zemlja pa potrebuje brzega preustrojstva.

Pri zadnji volitvi v Jaski je izvoljen za poslanca g. Torbar, ravnatelj višje realke v Zagrebu, skoraj enoglasno. Ravno tukaj so se godile pri poprejšnjih volitvah take strašne krivice, da je bil zbor prisiljen že v drugič zavrgel poprejšnjo volitev, ki je bila čisto nepostavna. Madjaronstvo bo počasi izginilo tudi iz tacih krajev, kjer je do zdaj imelo svoje korenine najbolj zapletene.

23. aprila zvečer je prišel ban Mažuranić v Karlovac, da pričaka nadvojvodo Albrehta, ki se je drugi dan pripeljal iz Reke. Karlovčani so bana sijajno sprejeli. On je hotel tajno priti, ali prijatelj njegov, pri katerem je imel prenočiti, razglasil je njegov prihod in kakor blisk je šla govorica po mestu, da pride ban. Za sprejem se je vse hitro pripravilo, ker se je še le zvečer za prihod znalo. Mesto je bilo krasno razsvitljeno. Strel je naznanil njegov prihod ob 3/4 11. uro zvečer. Na kolo-dvoru je bila neizmerna množica ljudi, ki je bana pozdravila z „živio“. S krasno bakljado spremljala je množica svojega bana z muziko in petjem v svetlo mesto. To je bilo zares pravo narodno veselje, ki je šlo od srca, ter je gnilo vsacega in pa tudi samega bana, kakor je drugi dan deputaciji rekel. V Karlovcu je Mažuranić preživel najlepšo dobo svojega življenja, kakor sam pravi, (bil je namreč tukaj skoz več let sirotinski kurator), zatoraj mu je pa to mesto tudi še zdaj milo in drago. Prvo, kar je pregledal, bila je gimnazija, kajti za šole je on jako zavzet; pregledal je pa tudi vse druge oblasti. Drugi dan se je odpeljal popoldne ob šestih v Zagreb z nadvojvodom. Zopet lep spomin rodoljubnemu mestu Karlovcu, ker ono je prvo, ktero je novi ban obiskal.

Iz Zagreba, 25. aprila. Nadvojvoda Albrecht, ki je 24. prišel v Zagreb, je ogledoval danes dopoldne posadko, kasarne, kadetno šolo, vojaško bolnišnico, oskrbovalnico in vo-zarsko oborožbo. O poludne so se mu predstavile vojaške in civilne gosposke. Ob treh pa je bilo kosilo. 26. t. m. nadvojvoda obiše Belovar.

Vnanje države.

Pruska, 26. aprila. Državni zbor je včeraj končal posvetovanje o tiskovni postavi ter sklenil, da se imajo tiskovne pravde, kakor pri nas, rešiti pred porotnimi sodnijami. Za to postavo so glasovali vsi poslanci razun 5 socialnih demokratov. V ravno ti seji se je glasovalo po imenu o kazenski postavi za duhovnike. 214 poslancev je bilo za, 108 pa zoper to postavo.

Francoska, 25. aprila. „La Presse“ trdi, da bode zadnjič omenjeni prepir med Lessepsom in turško vlado po prizadevanju vnanjih držav kmalo poravnan.

Španjska, 26. aprila. Iz bojišča nimamo nobenih novih poročil. Neki telegrami od 23. in 24. t. m. so sicer poročali, da se je streljanje pri Bilbau zopet pričelo, kar se pa ne potrdi. „Germania“ je namreč 24. t. m. izvedela, da se bode boj brž ko ne pričel 25. t. m. Ravno tako se poroča tudi francoskemu „Universu“ in drugim listom, ki 22. t. m. poročajo: Boj bo strašen; brezštevilni prostovoljci vsak dan prihajajo k kraljevi vojni. Ali se je boj res že pričel, ali ne, se še ne vé, toliko pa je gotovo, da bi bili republikanci reč že razširili po celem svetu, ko bi bili le količkaj dosegli.

Domače stvari.

(Zastran poduka orglarskega) so 20. t. m. imeli posvet gospodje: prošt dr. Jarc, dekan Brolih, Jeran, Smrekar in Klun, ki so bili po končanem občnem zboru duhovskega podpornega društva naprošeni, da naj bi snovali priprave za poduk prihodnjih orglavcev v naši škofiji. Takega poduka bo kmalo silo potreba, to vé in čuti vsa dežela, ker gg. učitelji se orglanju odpovedujejo ali pa za to opravilo tirjajo previsoko plačo. Po sedanjem učnem načrtu učiteljskih izobraževalnic učitelji tudi ne bodo mogli opravljati tega posla, ker orglanje ni obligaten, ampak prostovoljen predmet, kterega se izmed vsih sedanjih pripravnikov, njih blizo 50 - 60, menda uči jih samo pet. Nova orglarska šola naj bi se osnovala po zgledu friburške na Badenskem pod vodstvom cerkvenim. Namen njen naj bi bil izobraziti dobre organiste in mežnarje. Učilo bi se zatorej orglanje in petje, kršanski nauk z liturgiko in pa latinsko branje. Vstanovilo naj bi se za zdaj podučevanje na eno leto. Konec leta bi bila poskušnja in dajala bi se spričevala. Vsak dan bi učenci imeli 3 učne ure (dve za petje in orglanje, eno pa za druge reči) in 3 vadne ure. Za petje in orglanje bi najeli posebnega učenika, kteremu bi se dajalo kakih 400 gl. plače, druge predmete pa bi učili tukajšni duhovniki brezplačno. Zarad slosloja bi se utegnulo dogovoriti s katoliško rokodelsko družbo, ki svoje sobe potrebuje le na večer, in ki ima že fisharmoniko, za orglje bi nam pa morebiti v semenišču pri tleh odstopili kako sobo. Učni pomočki, klavir, fisharmonika in orglje naj bi se napravili s prostovoljnimi darovi in sicer tako, da darovalci ostanejo lastniki teh reči in odločijo, kaj se

ima ž njimi zgoditi, ako bi se šola ne vzdržala. Težje je vprašanje, kako dobiti za vsako leto potrebne stroške? Mislilo se je, da bi se ustanovila posebna orglarska družba z letnimi doneski, ktere bi udje te družbe plačevali; s tem bi se poravnali letni stroški, kar bi pa ostajalo, bi se porabilo za izdavanje primernih cerkvenih pesem, ktere bi se društvenikom pošiljale zastonj. Morda bi se ti stroški dobili tudi na ta način, da vsaka fara napravi vsako leto darovanje (ofer) ali sicer zbirko v pušici. To bi bilo pravično, ker bode ta šola na korist vsim faram. Upati je pa tudi, da se bodo našli dobrotniki, ki bodo v tako potrebni reči darovali več zneske. Učenci bi morali biti saj 14 let stari, lepega zadržanja in morali bi dovršiti poprej ljudsko šolo. Poduk bi bil zastonj, za hrano in stanovanje pa bi morali skrbeti stariši ali pa srenje, ktere bi jih poslale v podučevanje. To so misli, hi so se sprožile v prvem posvetu. Zdaj naj se oglašijo še gospodje po deželi in naj povedo, če kaj primerne vedo, posebno o tem, kako bi se dobili pomočki in sicer naglo, da bi se v prihodnjem šolskem letu poduk že mogel pričeti. „Slovenec“ in „Danica“ bosta rada razglašala take nasvete. Če pa kdo v ta namen hoče kaj darovati, naj blagovoli to poslati g. proštu dr. Antonu Jarcu.

(Iz seje deželnega odbora 17. aprila.) Predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta v Kranji, da se učitelj kranjske ljudske šole Avgust Engelman v službi stalno potrdi, je deželni odbor pritrdil. — Dopis deželnega šolskega sveta, da se služba podučitelja na ljudski šoli v Kranji spremeni v učiteljsko službo s 400 gl. letne plače, vzel se je na znanje. — Na dopis deželnega odbora v Trstu, da misli deželnemu zboru predlagati odpravo Tržaške najdenišnice, ter da želi v ta namen vedeti postopanje o odpravi ljubljanske najdenišnice, se radostno pošljejo tržaškemu deželnemu odboru stenografični zapisi vseh dotičnih obravnav v kranjskem deželnem zboru in prepisi važnejših aktov deželnega odbora o tej zadevi. — V smislu sklepa deželnega zbora od 5. januarija t. l. se različnim županstvom naroči, da poročajo, po katerem načinu naj bi se vredila zdravniška služba po deželi ter da tudi povedó svoje mnenje o načrtu dotične postave, ktero je deželna vlada zadnjemu deželnemu zboru v tej zadevi v posvetovanje izročila. „Nov.“

(Kmetijska družba Kranjska) ima 6. maja v dvorani mestne hiše ob 9. uri dopoldne svoj občni zbor. Program obravnav:

1. Govor predsednikov;
2. opravilno poročilo centralnega odbora;
3. poročilo o svetovni dunajski razstavi leta 1873 in udeležbi naše družbe;
4. društveni račun za leto 1873, proračun za leto 1874;
5. obravnava o tem, kako naj bi se v prihodnjem letni doneski družbenikov na korist družbi obračali;
6. nasvėti družbenih podružnic ali posameznih družbenikov;
7. priznanje častnih diplóm posebno zaslužnim sadje- in murborejcem;
8. volitev 8 odbornikov v centralni odbor namesto gospodov: Karola Seitner-ja, Jožefa Seunig-a, Franca Witschl-na, Petra Kozler-ja, Petra Lasnik-a, dr. Jožefa Orel-a, dr. Jakoba Razlag-a in Mavricija Scheyer-a, ki vsled §. 22. družbenih pravil izstopijo;
9. volitev 3 preglednikov družbenega računa;
10. volitev častnih in dopisovalnih družbenikov.

S tem zborom je združena razstava nekterih poljedelskih mašin na dvorišu gosp. Jožefa Debeve-a v Gradišci na tržaških ulicah h. št. 57. Če ima kdo kako poljedelsko orodje

razstave vredno, naj ga tudi tukaj na ogled postavi, in to podpisanemu odboru poprej naznani.

V Ljubljani 12. aprila 1874.

Centralni odbor.
c. k. družbe kmetijske.

(Iz odborove seje družbe kmetijske 19. dne t. m.) C. k. ministerstvo kmetijstva naroča, naj družba razglasi, da se začne 15. maja tega leta v Marsejlu splošna razstava najnovejših iznajdeb obrtnijstva in kmetijstva, katera traja do konca tega leta. O tem lahko izve vsak v pisarnici kmetijske družbe. Tudi bode prihodnji mesec od 11. do 25. maja v Florenci razstava vrtnarstva. Dalje je c. k. ministerstvo kmetijstva družbi poslalo razpis državnih premij za sirarske družbe, namreč 1 premijo po 500 gld., 2 premiji po 400 gld., in 2 premiji po 300 gld. Prošnje za eno ali drugo teh premij se imajo ali po poti deželne vlade ali kmetijske družbe do 15. novembra t. l. izročiti. Odbor je sklenil nekoliko iztisov tega razpisa poslati našim gorenjskim sirarskim družbam. — C. k. ministerstvo je vsled prošnje kmetijske družbe dovolilo 100 gold. podpore za slovensko prestavo Trientelne nemške knjižice „Die Waldstreu“ (gozdna nastilja), nauk iz te izvrstne knjižice utegne našim gospodarjem jako koristen biti. — Goriska kmetijska družba je poslala naši 50 iztisov pravil vinskih družeb v laškem jeziku (I Consorzi vinocol.); odbor bo nekoliko tih iztisov poslal vipavski kmetijski podružnici; slovensko prestavo je pa odbor že razposlal vsem podružnicam kranjskim. — Od gospoda Ogulina v Novem mestu prejeti spis, kako ravnati z vinogradi po toči poškodovanimi, izroči odbor vredništvu „Novic“, naj ga v svojem listu natisne. — Nekterim podružnicam in nekaterim ljudskim šolam se je dalo sadnega in murbovega drevja za 142 gold. 60 kr. vrednosti. — Predstojnik podružnice metliške gospod Anton Homač je odboru poslal spis, v katerem po obilnih skušnjah na hrvaško-kranjski meji razlaga potrebo nove postave za živinske kuge, posebno pa za turško govejo kugo. Odbor je po nasvetu dr. J. Bleiweisa pritrdil tej potrebi in sklenil, iz spisa podružnice metliške napraviti poročilo, ki se izroči c. k. ministerstvu notranjih oprav. — Iz vrta kmetijske družbe je odbor podelil za razdelitev podružnici Senožski 10 centov krompirja, 1 mernik št. Janžove rži in 1 mernik Norveškega ovs. V tej seji je odbor sprejel za nove ude g. dr. Poklukarja v Ljubljani, Antona Ogulina iz Novega mesta in And. Malavašiča iz Butanjeve, 5 gospodarjev iz Bohinjske podružnice, 40 iz Metliške, 8 pa iz Kranjske gore.

(Mrtvo truplo) so našli 20. t. m. Ljubljani pri fabriki za koce in spoznali ga za truplo posestnika Andreja Riharja iz Loga pri Polhovem Gradcu, kterege so že od 13. t. m. pogrešali. Mož je bil najbrže vinjen padel v vodo, sila se mu menda ni storila.

Razne novice.

Iz Kranja, 20. aprila. „Dohodki za Simon Jenkov spominek, postavljen meseca septembra 1873 v Kranji“. Gg. Anton bar. Zois 25 gld., kranjski deželni poslanci 57 gld., Bl. Vombergar 1 gld., Jos. Levičnik 1 gld., J. Dominik iz Železnikov 1 gold., Fr. Omrza 2 gold., Ind. Rabas 10 gld., Kamničanje 41 gld. 70 kr., zemljemerci iz Kranja 12 gld., gospá Ivana Pleiweiss-ova 5 gld., gg. Radoličanje 18 gld. 70 kr., Fr. Sajevec 5 gld., dr. J. Po-

klukar iz Ljubljane 19 gld., dr. Mencinger, nabirka iz Brežic 14 gld., Rapoc 1 gld., dr. Jos. Kovač 2 gld., Franjo Bradaška 1 gld., Drag. Šavnik 5 gld., sl. vredništvo „Zvona“ 5 gld., sl. vredništvo „Pavlibe“ 2 gld., dr. Val. Prevec 5 gld., M. Pirec 5 gld., Leop. Jugovic 5 gld., Drag. Pec 2 gld., Luka Robič 5 gld., Tomaž Zupan 5 gld., Fr. Krisper 2 gld., Jan. Reš 2 gld., Ant. Mežnarec 1 gld., Al. Kunstelj 1 gld., Jak. Vindišar 2 gld., Jos. Vidmar 1 gld., Mih. Lazar 1 gld., Jos. Jurčič 1 gld., slovenski fantje v Ilirski Bistrici 2 gld. 50 kr., neimenovan 1 gld., Jos. Stritar 35 gld., Fr. Kandrnal 2 gold., Frid. Žakelj 2 gold., peto-, šesto-, in sedmošolci iz Celja 6 gold., gostač na Primskovem 1 gld., zbirka iz Kranja ob postavljanji spominka 38 gold. 40 kr., obresti imenovanih dohodkov v ljublj. hranilnici 27 gld. 35 kr., skup 383 gld. 65 kr.; gosp. Fr. Sajevec dodal 2 gld. 57 kr., vsega skupaj 386 gld. 22 krajc.

— Prihodno izpraševanje iz državnega računstva bode 6. maja v Gradcu. Kdor se ga hoče vdeležiti, naj svojo prošnjo pošlje predsedniku izpraševalne komisije, g. Jožefu Cal. Lichtnegel-ju, c. k. vladinemu svetovalcu v Gradcu, saj do 2. maja.

— G. Lovro Vodnik, znani kamnosekovski mojster, dela zdaj v Ljubljani, v Kolodvorskih ulicah št. 23. Sprejema vsaktera cerkvena in druga dotična dela.

— Popravek. V št. 47 „Slov.“ v zahvali metliškeje čitalnici mora stati 22 gold. 46 kr., ne pa 12 gold. 46 kr.

Razpisano:

Služba kontrolorja pri davkariji v Ljubljani. Prošnje v 3 tednih, kavecija 2000 gld.

Eksekutivne dražbe.

1. maja. 3. Ant. Seidel-ovi hiši (4060 gl.) v Novomestu. — 2. Ant. Sever-jevo iz Šemnika (368 gl.) v Litiji. — 1. Gašp. Prosenec-ovo iz Kresniškega vrha (920 gl. 40 kr.) v Litiji. — 1. Štef. Bučar-jevo iz Volavelj (2556 gl. 80 kr.) v Litiji. — 1. Mine Pavlič-eve iz Hotemaž (995 gl.) v Kranju. — 1. Fr. Ivanoš-ovo iz Gabrja (213 gl.) v Novomestu. — Mat. Brumer-jevo iz Knežaka v Bistrici.

2. maja. Lovr. Tekalec-ovo iz Žale v Ložu. — 1. Jan. in Marije Mihelčič-ove iz Semiča (1885 gl.) v Metliki. — 1. Jož. Rozman-ovo iz Luž (1847 gl.) v Kranju. — 1. Mih. Peterlin-ovo iz Vidma (320 gl.) v Laščah.

Telegrafične denarne cene

27. aprila.

Papirna renta 69.20. — Srebrna renta 73.90. — 1860letno državno posojilo 104.30. — Bankine akcije 975 — Kreditne akcije 218.75. — London 111.30. — Srebro 105.57. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.95 1/2.

Denarstvene cene.

25. aprila.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.15	69.25
5% renta v srebru	74.—	74.10
Srečke (lozi) 1854. l.	97.59	98.—
" " 1860. l. celi.	104.50	105.—
" " 1860. l., petinke	110.—	115.—
Premijski listi 1864. l.	133.—	133.50
Zemljišćine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	74.—	74.50
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	76.—
Sedmogradske po 5%	71.25	71.75
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	977	978
Unionske banke	102.25	102.75
Kreditne akcije	217.25	217.50
Nižoavstr. eskomptne družbe	865.—	875.—
Anglo-avstr. banke	134.—	134.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	158.75	159.25
Tržaške " 100 " k. d.	—	—
" " 50 " " "	53.50	24.75
Budenske " 40 gld. a. v.	24.25	32.75
Salmove " 40 " " "	32.25	24.25
Palfi-jeve " 40 " " "	23.75	30.—
Clary-jeve " 40 " " "	28.—	24.50
St. Genois " 40 " " "	23.50	21.—
Windischgrätz-ove " 20 " " "	20.—	24.50
Waldstein-ove " 40 " " "	24.—	23.25
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.32	5.33
Napoleonsd'or	8.99	9.—
Srebro	106.50	106.70

Naznanilo!

Ravnokar so prišle na svitlo Šmarnice z naslovom:

„Mati dobrega sveta“.

Poslovenil po Keršbaumerji g. Ant. Žgur, duh. ljubljanske škofije.

Omenjene Šmarnice so prav posebno sedanjemu času primerjeno osnovane, v prav pripravi obliki in na lepem papirji imajo delce 316 strani.

Cena: V polusnji 84 kr.; v usnji 1 gl.; z zlat. obrezkom 1 gl. 30 kr.

Davivajo se pri založniku:

(17—2) **Henrik Ničmanu.**

Največa zaloga

vseh obstoječih šivalnih mašin, kakoršnih do sedaj še ni bilo tu, namreč:

originalne **Hove,**
" **Singer,**
" **Grover in Baker**

z in brez dvojnega zapletka (Kettenstich) Wheeler in Wilson, domačega in ptujega dela,

od katerih so posebno znane **Baer in Rempl, Wilson, Bolman, Cylinder-Elastic, Germania, Lincoln, Little-Wanzer, Expres-Wilcocks in Gibbs** itd.

Najboljša mašinska svila (žida) in preja vseh barv, šivanke, olje, aparati, železne in lesene tlačilnice za prepis (Copier-Pressen) itd. po najnižji ceni. Amerikanske mašine imajo izvirne certifikate, ker brez njih niso prave.

Podučevanje brezplačno in bistveno poročstvo.

Mašine se dobivajo tudi na obrokna plačila. — Zunaj sprejema naročila moj popotnik (Reisender) g. M. Grivic, kateri tudi potrebno podučuje.

(15—5)

Franjo Detter.

V Ljubljani, judovske ulice št. 228.